

*శ్రీకృష్ణ హృదయామృతము

అత్కవిదులు పూర్వులు మన స్మనెడుగుహను
 వెలంగు వరమపురుషు నుపానింతుగాక
 మే మల యశోద యొడిలోన మెనలుచిన్ని
 కృష్ణులిలాప్పు తాట్లె గ్రీడింతు మెలమి.

అమృతరసముల విడి మద్యదాజరసము
 తేల మౌనీశ్వరులు భక్తి గోలుదురొకొ
 యని స్వపాదాజరసపాన మాచరింపఁ
 గోరు చిన్నికృష్ణుండు మా కొనఁగు నిరుణా.

వేణునాదంబు తమ్ములై విందుసేయు
 నుమపుఁడియని చూడ్కి ననుగ్రహింపు
 మీ వనుగ్రహించినఁ గృష్ణ! యితరమేల
 నీ వనుగ్రహింపకయున్న నితరమేల.

నుదుటన నుంగురులాడఁగొన్నెమిలికన్ను ల్జటాల్లో గుచ్చియా
 జెదరంగన్నులఁ గొంటెమాపులొలయన్ బింజాధరోష్ణంబుతో
 మృదువౌ తీయని వింతచిర్మపులతో మెండైన ధైర్యంబుతో
 ముదమౌ మోహనమూర్తి మాకనులముం దొప్పారనర్తించుకన్.

* శ్రీ కృష్ణ కర్ణామృతమునుండి - 1935 రచన.

శ్రీకృష్ణ హృదయమృతము

తీయందనమునకంటెను తీయ బగుముఁ
 గొంటెదనమున కంటెను గొంటె యగుచు
 ఇట్టి దనరాని యాచిన్ని కృష్ణుణ్ణాఱ్య
 మీ మనసు నీడుకొనిపోవు నేమిసేతు.

మిట్లు రనిమెల్లఁగాఁ తిలుగజ్జె అదర
 తమ్మిపువుఁబోలు లేఁతపాదములతోడ
 గడ్డియల మ్రోఁత కనువుగా గావమొలుతు
 ముఱఱితో నాదుఱివితమూర్తి వచ్చె.

ఇతఁడె మోసులమనసు హరించు దొంగ
 వాఁడె మదగోపికల మాయవలువదొంగ
 ఇతఁడె గర్వితుమద మఱఁగించుదొంగ
 వాఁడె నా మనసు హరించి వఱఱుదొంగ.

తీవీతీయన మా చిన్ని దేవుమీను
 తీవీతీయన మాచిన్ని దేవుమోము
 తేనెవల పూనుచిర్చివ్య తీవీతీవీ
 తీవీ తీవీ శ్రీకృష్ణుఁడే తీవీ తీవీ.

నకల నిర్వాణరనసుదా యురులచేత
 నితరరనముల నెల్ల అండించి కృష్ణః
 స్వైరముగఁ బాఱెడియమృతజలధు అగుముఁ
 జల్ల నగునీచిలువపులు జయము గనుత.

శ్రీకృష్ణ హృదయామృతము

తరుణి సుందర మందాత తరుణుక్రింద
మురుపువొండవం దగుమోవి ముళుళి మోపి
గోవులును గోపికలు గోవళులును గొలువ
మోహనముగఁ జాడెడి గోపమూర్తిఁ గొలుతు.

మురళిః శ్రీకృష్ణు చిర్మవ్య మోముందమ్మి
యూర్పుండియన తెలిసిన నేర్పుగత్తె
మొక్కి పొర్లింతు నినుఁగెంపుమోచి మోపి
వపుడు నాస్థితి చెవెనాంతి హరికిఁ జెపుమి.

మదిని గృష్ణుని కిది పూసకహృదయ యగుచు
రిత్ర కుండలో దధిఁజిల్లు రిండురాధ.
రాధ మోముఁ గన్గొనుచు క్షీరంబు పిడుక
సెద్దఁ గట్టకొరియు జగం జేటుఁగాక.

రావక్రీడాష్టకము

అంగనామంగనా మంతరే మాధవో
మాధవం మాధవం చాంతరేణాంగనా
ఇత్యమాకల్పితే మండలే మధ్యగః
పంజగో వేణునా దేవకీవందనః (మూలశ్లోకము)

ఇరుదినఁదానునిల్చి తనకింతులు పార్శ్వములన్ వసించగాఁ
గరములు గంతపొళిఁ జెలగన్ బలభీన్నుడి విద్యుమంబులన్
సరమొనరించినట్లు సరసస్థితిమండల మధ్యవర్తియై
మురళిరవంబునంజలఁగు మోహనమూర్తి మురారీఁగొల్పెదన్.
(వెలగపూడి మఱిపెద్దామాత్యవేంగాగ్రాణి అనువాదము)

శ్రీకృష్ణ శృంగారామృతము

నాంకిన్ శాంకిన్ మధ్యగా శారీయున్
 శాంకిన్ శాంకిన్ మధ్యగా నారీయున్
 ఈరహిన్ కుండలంబేర్పడన్ మధ్యయై
 శారి మోయింబెగా వేణువున్ హాయిగా.

చ. గ. (నాయనువాదము)

తెలివేకాద్యతానేక వంకేరుసా
 లినహంసావళి హృద్యతాహృద్యతా
 కంసవంశాటపి దాహదాహావలః
 సంజగో వేణునా దేవకీనందనః

కనుకొంతుల్ జలదంబులందు శిఖినంతానంబుఁ గేకాన్వనం
 బునుమీరన్ వినీయంచపించు లలితాంభోజాశోకుండి చ
 య్యునలేవన్ భ్రమమాన్వి నంతనముసేయంజాలు వంకీమ్మరు
 న్నవ ముంగాంచి నకంప వలికదహనజ్వాలిన్ హరింగొప్పెవన్.
 (వెలగపూడి)

నీలిమేన్ చూఱుమన్ గేకలేయున్ నెమి
 శ్లాఠి హంసభో భయంబొంది తెందమ్మి పూ
 మాలలన్ దాగొనుఁ త్రాంతి భీతువభజన్
 లీల శ్రీ కృష్ణుడూడెగా హాయి వేణువున్.

చ. గ. (నాయనువాదము)

శ్వాపి వీణా లిలాసావిజ కంపితః
 శ్వాపి వీణాభిరా కింకిదీ వర్తితః
 శ్వాపి వీణాలిరామాంతరం గాపితః
 సంజగో వేణునా దేవకీనందనః.

శ్రీకృష్ణ హృదయామృతము

ఒకచో గాజులుమీటు వీణీయలకున్ యుక్తంబుగానాడు వే
రొకచో వీణకువియ్యమై యునరగంజేయుం గింకీడీ నాదమొం
దొకచో వీణీయలోదఁబాడుజతగా సుఖ్యాకియైయట్టి నం
దకుమారాగ్రణి వేణునాదమొనరన్ వర్తిల్లె నుల్లాసీయై.

(వెలగపూడి)

వీణల మేలులందొక్కచో నూగుచున్
వీణల మువ్వలందొక్కచో వాడుచున్
వీణలన్ మూర్ఛనన్నాక్కచో బాడుచున్
వేణుపూదెన్ బలీ కృష్ణుఁడుత్పాహయై.

చ. గ. (నాయనువాదము)

దారుచంద్రావళీలోచనై శృంఖలికో
గోపగోబృంద గోపాలతా వల్లభః
పల్లవీబృంద బృందారకః కాముకః
సంజగా వేణునా దేవకీ వందనః

శ్రీపులు గోపదంపతులుఁ గేవలశక్తి భజింప నప్పరో
రూపము గల్గువేదలు మరుల్కొని శ్రీకయెనర్ప వంభృతా
ష్టాపద భూషణోదెలులు సౌభములందిలకించి మాఢంగా
గోపకుమారుఁడొప్పి దనగుంటితవేణునినాదలోలురై

(వెలగపూడి)

శ్రీపులై గోపికలీ శ్రీ గనులీ చిమ్మఁగన్
గోప గోపాంగనా గోగణారాధ్యురై
గోపికారై వమో గోపికాప్రేమికుం
దావయిన్ వేణువున్ హాయిగా సూదిచున్.

శ్రీకృష్ణ హృదయామృతము

మౌళిమాలా మిశన్మత్త కృంగీలతా
తీతదీతప్రియా విభ్రమాలింగితః
స్రస్త్రగోపికుచా భోగ సమ్మేళితః
సంజనౌ వేణునా దేవకీ నందనః

మౌళితదీన్ మఠించిన సుమమ్ముల వెంబడి వచ్చు కృంగ రా
తీలలిత ద్వనింగలఁగి చేలములూడఁగఁగొఁగిలింజు గో
పాలక వీరుకోటి కుచభారమురమ్మున నామ రావలీ
లాలనమానమావస విలాసుని వేణువివోదుఁ గాంచెదన్.

(వెలగపూడి)

మౌళి పూమాలం భంభరాలాడఁ బల్
చేలమై గోపికల్ తీలగాఁ గొఁగికుల్
వ్యాఖి యాయస్ దమిన్ జాహలన్ పోలుచున్
తీలగోపా లుడున్ వేణుపూదెన్ బల్.

(త. గ.)

దాఁ దామీకరాభాసభామావీచ
ప్రైజయంతీలతా వాసితోరః స్థలః
నందబృందావనే వాసితామధ్యగః
సంజనౌ వేణునా దేవకీ నందనః

బకప్రై బంగరుతీగె గుంపువ దలివచన్ జాణ బృందావనాం
చిత విభోకవతుల్ విలాసగతులన్ సేవించ రాసక్రియా
చతురత్వంబున వైజయంతి నటియించన్ వేణుగావ స్మనా
మృతధారావదీమంజెలంగుహరినెమ్మింప్రోచుమమ్మొల్లవ్వుదున్

(వెలగపూడి)

కుందనంపుందకుక్కొల్కొ శ్రీలే చుట్టగన్
డెందమున్ వై జయంతి రుచులే సోకగా
నంద బృందావనిన్ కామినీ మధుజై
విందుగాఁ గృష్ణుడున్ వేణుగానంబడెన్.

బాలికా కాళికా కాళలిలాంబూ
సంగ నందకృత ప్రభులలా విభ్రమః
గోపికా గీతదత్తావధాన స్వయం
సంజగో వేణువా దేవకీ నందనః.

(చ. గ.)

కాళములుగ్గడించు వలకాకరకాళ అయానుభావిన
యూరితపాంపు పుష్పన సోజయవీ మృదుగాన వై తరిం
దాలిమి నెచ్చరింపు నవదానము మీఱగ వేణుపాపయై
ఘోరితనాన వై భవకళా నిపుండగు శౌరిం గొత్తదన్.

(వెంగపూడి)

బాలికల్ కాళముల్ వై చుచుండన్ అయన్
లిలగాఁ గన్పొమల్ వింతగా త్రిప్పుచున్
బాలికల్ పాదు నాపాట లాలించుచున్
లిలగోపాలుడున్ వేణుపూడెన్ బలే.

(చ. గ.)

పారికాశం నముద్భృత్య రాధాకరో
శోభయామాత్ర భామాగృహస్యాంగదే
శ్రీకృష్ణే వశ్చయమునీయే తతే
సంజగో వేణువా దేవకీనందనః

శ్రీకృష్ణ హృదయమృతము

రనుతోడన్ నమమైన కాంతిగుణముల్ రాధావయోరూప వి
ప్రమమూల్ గల్గిన భానుముంగిటను గల్పకాజమున్ నిల్పి యు
య్యమునాపై కలమధ్యశీతల తలన్వగ్గోధ వీధిన్ ముడం
బమరన్ వేణువినోక బాదరతుఁడొనర్చాడు నిక్షింపెదన్.

(వెలగపూడి)

ప్రేమతో రాధికా ప్రేమికుండుంచి యా
భాష యిట్టి ఘుంగిటన్ పాఠికాతంబహా
యాప్తునియోర్కులండాతచిహ్నాయలన్
ప్రేమకుండుండొగ్గిన్ వేణుగూనంబిడన్.

(వ. గ.)

జిహనం జిహనం సుజానేన మౌగ్యమే
ప్రభావ్యమహానం సుధాం వేణునాడైః
విహనం త్రిహావ్య సుద్వీర్యైః కపాంబైః
మహానంద పరస్పరైః కుస్తాత్

3-88 (వ. గ.)

అందఱుఁగోవఁగాదగిన యౌవనకాంతి నిరూపి నందమున్
బింది తటాక్ష పితృణముచే వలపించుచుఁ బిల్లఁగోవినే
దెందము నర్చిగా నుదఁగడింది అడిన్ నిగిడించుచున్ కుహ
నంద నివానమై చెలగునందకుమారుకుఁగాంచి మొగ్గెదన్.

(వెలగపూడి)

బొందుచున్ బొందుచున్ బొందు ప్రాయంబుచే
బిందుచున్ బిందుచున్ వేణుగీతిన్ సుధల్
బిందుగా గోబుచున్ వింతక్రీణాపేళన్
బొందునానంద పూర్ణేంద్రియున్ మొగ్గెదన్.

[వ. గ.]

వికీర్తితుకామాదధి గోవరన్యా
ముదారిపాదార్పిత చిత్తవృత్తిః
రద్ధాదిరం మోహవశాద వోచత్
గోవింద దామోదరమాధవేతి.

నవలావణ్య విలాసినితిలకమానందంబునన్ నంద నం
లవ పాదార్పితచిత్తవృత్తి మరలింపన్ నరకే వీడిలో
నవనీలాదికమమ్ముచో ముఱపుఁజిందంబొలులంగాంచి మా
ధవ గోవిందముకుంద ట్టయను నుద్యున్నోహ విభ్రాంతితో

[వెలగపూడి]

వెన్ను పెరుగు పాలమ్ము గోపిక యొకరై
ధ క్తిమనసును హరిపదార్థముల నిలిపి
తేళవః ముకుంద! మాధవ! కృష్ణ! యనుచు
వాడవాడగు గంపనుదాల్చి వలుకుచుండె.

[చ. గ.]

సంసారే కింసారం కంసారే క్షరణకమల వదిలనమే
జ్యోతిః కిమంధకారే యదంధకారే రమస్మరణమ్
సారముకంపతైరి వదసారస బారుతదార్పనంబు నం
సారమునందు నిండుదరకమ్ముక గాధతమాంధకార ని
స్సారము వీనికిందగిన నద్దురుపేవల శారణంబుగా
కారయ నింతకంటె నుకుభావహమైన విశేషమున్నదే.

(వెలగపూడి)

సారమెది యీ నమస్త్ర సంసారమందు
శౌరవరణ యుగళవంకజార్పణంబె
శుక్తి నంధకారమునందు జ్యోతియేది
మాధవవదారవించి పంశ్కరణమొకటి.

[చ. గ.]

శ్రీకృష్ణ హృదయామృతము

త్వయి వ్రసన్నే మమ కిం గుణేన
త్వయ్యుపగ్రసన్నే మమ కిం గుణేన
రక్షే విరక్షే వ వరే వధూనాం
విరర్థకః కుంకుమవక్త్ర భంగః

నీవు వ్రసన్న మైవయెడ నేరుపులేటికి వవగ్రసన్న తన్
నీవు ఎరాకులేసినను నేరుపులేమిటికెందూడఁ గృ
ష్ణా విభుడాదరించు నమయంబున నొల్లమి చేయువేళ లం
గావలినే లతాంగులకుఁ గైవగు కుంకుమవక్త్ర భంగముల్

(వెలగపూడి)

నీవయసు గ్రహింతు వ పనేమిటి కృష్ణ! యికన్ గుణావతుల్
నీవయసు గ్రహింపవ పనేమిటి కృష్ణ! యికన్ విలాసముల్
భావమునలభియుండెయనుర త్కృత్యైవ విరక్తుడై న నం
దేవిధి వర్ణమాసుగదె యింతులకుంకుమవక్త్రభంగముల్

(శ. గ.)

మధురం మధురం శప్పరస్య విభోః
మధురం మధురం వదనం మధురమ్
మధుగంధ మృదుస్మి త మేతదహా
మధురం మధురం మధురం మధురం.

చూడంజూడఁగమేనొందానిను మదించున్ మాధురి వంపదల్
చూడంజూడగ మోముగోముమదిమెప్పున్ గట్టముమ్మిటికిన్
జూడంజూడ మరందలిందువుల మీఁచున్ మందహాసంబు నీ
జూడంజల్గురు మాదురిఁజెలగునాస్మామిన్ విలాకించెదన్

[వెలగపూడి]

మధురము మధురము మధురేత తనువు
 మధురము మధురము మధురము వదనము
 మధురము మధురము మధురంబధరము
 మధురము మధురము మధురము సర్వము.

[వ. గ.]

రాగాంధగోపీజన వందితాభ్యామ్
 యోగీంద్ర బృంగేంద్ర నిషేవితాభ్యామ్
 అతామ్రీ వంకేరుహ విభ్రమాభ్యామ్
 సామిన్ వదాభ్యామయమం చలిస్త్రీ

అరుణాంభోజ వీలానమై ప్రబలమోహవేళ గోపీ మన
 స్వరసీతోభితమై మునిందాజన చంచల్చంచరీక వ్రజా
 కరమైహంస కనాదమేదురయునై కస్పట్ట సాదాబ్జ ముం
 గర యుగ్మంబున నందీయంత తుదవోజన్ వీకనోలారైదన్.

[వెలగపూడి]

కృష్ణం దనునేస్తుగున్తు బంధించుటకును
 నయముల మనస్సొ యకోదజననితోలో
 లీక గోపికాలీలలో గాక గాన
 మింక నెవె కట్టుంగంబంబు లేకగాన.

తమ్మిపువ్వులతోలువేతిలో దమ్మిపువ్వుల
 తోలుకాలు తమ్మిపువ్వులతో మోమునందు
 నుంది వటవత్రికయ్యుం బరుండుపాడిని
 ఖాలగోపాలు మనసార భక్తి దలంతు.

శ్రీకృష్ణ హృదయామృతము

అమ్మా; యెందుకుఁగృష్ణఃగిన్నె యిటుతమ్మా; గిన్నెతో నేమి; క్షీ
రమున్ ద్రావుదుఁ; బా అలేవిపుదు; క్షీరంబెప్పుడుండున్; దినాం
కమే; యెట్లదివచ్చుఁ; జీకటి; ననన్ గమ్మని రాత్రయ్యెఁ జా
లిమ్మంచున్ గడుండ్లపైఁ బుండురున్ శ్రీకృష్ణఁడోమున్ మిమున్.

సారమెది యీ నమస్త్ర సంసారమందు
శారవరణయుగళవంకజార్పనంబె
శార్య సంధకారమునందు జ్యోతియేది
మాధవపదారచిందనంస్మరణ మొకటి.

ఎన్నో యవతారములు పరమేశ్వరువకు
భువనకళ్యాణకరములై చాలుచుఁగాని
గోవులకు గోవుకులకును గోపికలకుఁ
గృష్ణుఁడే గాక ముక్తినిం తెవఁ జొసంగె.

లీల సంసార జలకేఠిఁ దేలుస్త్రీల
యొదలి మాయచీరలఁ గృష్ణుఁ డొగి హరింప
నేయె జాట్లొ కన్నాఁకతో వీర లయ్యెఁ
దత్త్య మెఱుగని యాగోప తరుణులకును.

సేవ యనుగ్రహింపవ వనేమిటికృష్ణః యిఁకన్ గుణావళుల్
సేవ యనుగ్రహింపవ వనేమిటికృష్ణః యిఁకన్ గుణావళుల్
భామునం బ్రియమందె యసుర క్షుఁడె యైన వీర క్షుఁడై న నిం
దీవిధి వ్యర్థమౌనుగదె యింతుల కుంతుమ వ త్త్రీ భంగిమట్.

నానటన్ గస్తురిబొట్టు, పేరుకమునందున్ తొస్తుభాలంకృతుల్
 వసయాముక్తునఁ గొత్తము త్రియము, కేలన్ బిల్లపంగోవి, చే
 త సువర్ణోజ్జ్వలకంకణంబు, లోదలంకన్ గంధముల్, కంఠసి
 ము నరాల్ పొందిడ గోపికల్ గొలువ నింపొక్కఘ్నః కిపావడిన్.

దువనాలుగెను, వేదరాశిమొరసెన్, మ్రోడుల్ చిగిరెన్,
 శిలల్ ద్రవియించెన్, మృగముల్ మెయిన్ ముఱచె,
 మందల్ పొక్కె గోపాళి భ్రాంతివడిన్, మొక్కిక్కిరి వండుముల్,
 నడిగమల్ దీపించె, నోంకారమున్ వివరింపంబడె
 బాలకృష్ణుఁ డుండకీ నిర్వాణముల్ తొట్కిలన్.

మనన! మేల్కొని మేల్కొని మనలుమెఱుడు
 నేదికిఁ గదా కృతార్థత నెగడె నీకు
 అనుభవింపు మనుభవింపు మనవరతము
 ఇదిగో పూర్ణబ్రహ్మనంద మెఱుఁడు మండె.

బొందుచున్ బొందుచున్ బొందుఁ బ్రాయంబువేన్
 జిందుచున్ జిందుచున్ నేఱుగీతెన్ సుడల్
 విందుగన్ గోలుచున్ వింతక్రీఁజాపులన్
 జిందు నానందపూర్ణోద్రియున్ మొక్కిక్కెడన్.

ఇక్కడనా యక్కడనా కృష్ణ! యిపుడొయపుడొ
 నిన్ను విశ్వనించితమేని విశ్వయముగ
 మోక్ష సామ్రాజ్యమైన మామ్రోలనార
 నింకఁ జిన్న చిన్న సుఖాళి కేమిలెక్క.

శ్రీకృష్ణ హృదయానుకృమి

వేయి విదలించి అలిమిలో పోతేని బోయినావు
గాని యిదియేమి చూడగా గాదు వింత
ఎటులా నీదినుండి దాటిపోయెదవో చూతుఁ
గనఁగి నీవందు నీవీరుష మెదో గణింతు

వ్రజయరసపూర్ణ గోపికావందితములు
సిద్ధమోగింద్రా బృంగనం సేవితములు
అమలవందారు బృందార కాశ్మీరములు
వైక నీ వదంబులకు బోహర్లు కృష్ణ!

వంపూర్ణము.